

PRILAGOJENI PROGRAM DEVETLETNE OSNOVNE ŠOLE Z ENAKOVREDNIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM ZA UČENCE Z GOVORNO-JEZIKOVNIMI MOTNJAMI

Specialno pedagoška dejavnost KOMUNIKACIJA

- 1. razred: 105 ur letno
- 2. razred: 70 ur letno
- 3. razred: 35 ur letno
- 4. razred: 105 ur letno
- 5. razred: 35 ur letno
- 6. razred: 35 ur letno
- 7. razred: 52.5 ur letno
- 8. razred: 35 ur letno
- 9. razred: 35 ur letno

Avtorji besedila:

Dular Kolar Urša, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana
Podboj Branka, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana
Švaglič Marina, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana
Črnčec Breda, Center za sluh in govor Maribor
Mesič Jurin Sanda, Center za korekcijo sluha in govora Portorož
Dodlek Helena, Center za korekcijo sluha in govora Portorož
Šušteršič Ljuba, Center za korekcijo sluha in govora Portorož
Likar Ljudmila, Center za korekcijo sluha in govora Portorož

OPREDELITEV DEJAVNOSTI

KOMUNIKACIJA v prilagojenem predmetniku za učence z govorno jezikovno motnjo opredeljen kot del specialno pedagoške dejavnosti - vzgoje, izobraževanja in usposabljanja. Predmet obsega **507.5** ur in sicer po 1-3 ur tedensko v vseh devetih razredih. Namen predmeta je da, s celostnim programom, nudi učencu dovolj kvalitetno osnovo za pridobivanje, razvijanje in utrjevanje optimalne komunikacije s samim seboj in z okoljem, in sicer na vseh štirih ravneh komunikacijskega procesa: poslušanje, govorjenje, branje in pisanje.

KOMUNIKACIJA je temeljnega pomena za učence z govorno jezikovno motnjo, saj jim omogoča aktivno sodelovanje – komunikacijo v učno vzgojnem procesu in v socialnem okolju.

Učenci imajo izražene motnje na področju osvajanja, razumevanja in izražanja govornega ali pisanega jezika. Odstopanja so prisotna na fonološkem, morfološkem, semantičnem, sintaktičnem in pragmatičnem nivoju jezika, kakor tudi na področju jezikovnega procesiranja in jezikovnih modalitet. Primanjkljaji se kažejo kot motnje pozornosti, pomnjenja, mišljenja, koordinacije, komunikacije, branja, pisanja, pravopisa in računanja. Specifičnim razvojnim jezikovnim motnjam pri katerih so normalni vzorci pridobivanja jezikovnega izražanja moteni od zgodnjih razvojnih faz, v šolskem obdobju praviloma sledijo težave v branju in pisanju ter računanju ter posledično lahko tudi težave na področju emocionalnega in socialnega dozorevanja (funkcioniranja). Otroci pogosto imajo moten stik s samim seboj in z okoljem.

Zato komunikacija predstavlja podporo vsem predmetnim področjem.

Z vsebinami in dejavnostmi predmeta komunikacija bomo pri učencih z govorno jezikovno motnjo vzpodbujali, razvijali, učili in urili otrokove kognitivne, konativne, telesno gibalne ter socialne spretnosti, ki jih bodo znali uporabiti v različnih življenjskih situacijah in s tem omogočali razvijanje osnovnih področij komunikacije ter blažili posledice govorno jezikovne motnje, kar je osnovni cilj predmeta..

Z zastavljenimi cilji, vsebinami in metodami dela ob upoštevanju specialno didaktičnih principov, program predmeta komunikacija prispeva k celostnemu razvoju otroka ter mu tako omogoča uspešno vključevanje v vzgojno izobraževalni proces in socialno okolje. Prav to narekuje izvajanje vsebin predmeta v konkretnih in kadar to ni mogoče, v simuliranih življenjskih situacijah. Cilji predmeta so zato postavljeni enotno za vsa tri letja. Njihovo uresničevanje učitelji načrtujejo individualizirano za vsakega učenca posebej in niso časovno opredeljeni, ampak so vezani le na individualno stopnjo razvoja komunikacijskih sposobnosti učenca. Predmet komunikacija zato ne vsebuje standardov znanja, opredelili smo le pričakovani napredek učenca na koncu posamezne triade.

SPLOŠNI CILJ DEJAVNOSTI

Najbolj pomemben splošni cilj predmeta je učencem z motnjo govora oz. jezika omogočiti čim boljši razvoj na osnovnih področjih komunikacije: poslušanje, govorjenje, branje in pisanje. Izboljšanje učenčevih kompetenc na teh področjih mu bo omogočalo kvalitetnejši socialni kontakt, večjo emocionalno stabilnost in boljšo samopodobo. Tudi odpiralo mu bo poti do osvajanja novih znanj, veščin in spretnosti.

CILJI DEJAVNOSTI

1. Učenci z govorno jezikovno motnjo si pridobivajo pozitivno čustveno in razumsko razmerje do komunikacije. Učenci spoznavajo, da zaradi svojih težav, za uspešnejše izražanje in vključevanje na vseh življenjskih področjih ter strpnost do drugačnosti v komunikaciji, potrebujejo najrazličnejše strategije, večjo notranjo motivacijo, strokovno pomoč in daljši čas urjenja...
2. Učenci razvijajo pripravljenost za sprejemanje in sporočanje, pridobivajo samozaupanje in pogum ter spretnosti in znanja za izražanje svojih misli, čustev, želja, izkušenj, domišljije in ustvarjalnosti. Učenci se zavedajo, da je za boljše vključevanje v socialno sredino, večjo emocionalno stabilnost in pozitivno samopodobo pomembnejše sporazumevanje med ljudmi v različnih življenjskih situacijah kot sama kvaliteta govora.
3. Učenci razvijajo sposobnosti, ki so potrebne za razvoj govora in jezika. Govor razvijajo po naravni poti in sledijo njegovim razvojnim zakonitostim. Temelj govornega razvoja predstavlja proces zaznavanja zvokov, glasov in proces izgovorjave glasov. Na različne načine pridobivajo znanja in predstave o predmetih in pojavih, ki jih neposredno obkrožajo. Širše spoznavno področje vključuje razvijanje procesov, sposobnosti in postopkov, ki omogočajo bogatenje izkušenj na področju percepcije, motorike, organizacije in orientacije, ki bodo učencem pomagale pri boljšem razumevanju, ustnem in pisnem izražanju in branju. Te izkušnje jim bodo pomagale pri prenosu naučenega v vsakdanje življenjske situacije.
4. Učenci se zavedajo, da se učimo s celim telesom, zato skrbijo za splošno zdravje in pozitiven odnos do lastnega telesa ter razvijajo veselje in potrebo po gibanju. Naučijo se pravilnega dihanja in harmonije telesa. Skozi gibanje razvijajo senzomotorično integracijo, notranjo in zunanjo orientacijo, urijo koordinacijo gibanja, grobo in fino motoriko. Razvijajo ritem in druge prozodijske elemente, ki so nosilci procesov sprejemanja in sporočanja, ter preko poslušanja in občutenja ritma svojega telesa, zvoka iz okolja in glasbe razvijajo slušno pozornost, sposobnost slušnega razlikovanja, posnemanja ritma, tempa in višine govora, samo govorno izražanje ter urijo organizacijo v času in prostoru in s tem izboljšujejo kvaliteto odzivnosti, izraznosti in doživljanja.
5. Učenci glede na njihove individualne sposobnosti komunikacije urijo spretnosti, ki so potrebne, da bodo sprva spontano in preko igre, nato pa tudi vodeno in sistematično vstopali v samostojno branje in pisanje. Branje je kompleksna psihična aktivnost. Zaradi motenih normalnih vzorcev govora in jezika je pri učencih pomanjkljiva predstava besed in posredno slab besedni spomin, zato je zanje pot do dobrega branja dolgotrajna in še posebno težavna. Za uspešen pričetek in potek opismenjevanja so pomembne tudi nejezikovne aktivnosti, kot so zavedanje lastnega telesa, koordinacija oko – roka, dvo in tridimenzionalna percepcija, slušno zavedanje in sposobnost dekodiranja- prepoznavanja besed, slednja pomembno vpliva na razumevanje prebranega in sposobnost črkovanja (glaskovanja). Za prepoznavanje besede se mora najprej naučiti razčleniti grafično informacijo, ki je v obliki tiskane besede in spoznati pomen te besede. Na potek opismenjevanja vplivata dva osnovna miselna procesa: vidni in glasovni proces, ki zajemata glasovno razčlenitev, glasovno razločevanje, asociativna zveza glas-črka in združevanje glasov. Tu si pomagajo tako po vidni kot tudi slušni poti in so potrebne intenzivne vaje za razvijanje zaznavanja, percepcije, vidnega in slušnega razločevanja,

širjenje vidnega polja, različne metode in tehnike za izboljšanje razumevanja branja, vaje za koncentracijo pri branju, razvijanje kognitivnih dejavnikov (splošne in specialne sposobnosti), razvijanje interesa in motivacije za branje. Nekatere učence pa je potrebno uriti v spretnostih potrebnih za vodeno in sistematično ter šele kasneje spontano samostojno branje in pisanje.

6. Učenci bogatijo svoj pojmovni svet ter širijo besedišče v povezavi in v podporo vsebinam ostalih predmetnih področij.
7. Učence pripravljamo na razmišljajoče sprejemanje in sporočanje neumetnostnih in umetnostnih besedil s posebnim poudarkom na poslušanju, razumevanju, govorjenju, branju in pisanju. V povezavi s situacijskim govorom urimo razumevanje temeljnih vrednot v besedilu ter jih usposabljammo za uresničevanje ostalih ciljev vezanih na neumetnostna in umetnostna besedila pri pouku slovenščine. Učence pripravljamo na lažje sprejemanje in sporočanje vsebin v učnih načrtih za druge predmete.
8. Učence usposabljammo za lažje sprejemanje neumetnostnih besedil, razčlenjevanje besedil (pomensko, pragmatično, vrednostno, izrazno), jezikovno razčlenbo in tvorjenje neumetnostnih besedil.
9. Učence urimo v uporabi vsebinskih strategij (konkretizacija, literarna oseba, zgodba, tema, struktura in perspektiva) s ciljem razvijanja sposobnosti sporazumevanja, ki so pomembne za lažje pridobivanje in razumevanje umetnostnih besedil. Učenci razvijejo različne oblike izraznosti in ustvarjalnosti; omogočimo jim doživljanje in vrednotenje lepega (estetski cilji)
10. Učence urimo v prepoznavanju in razumevanju verbalnih, neverbalnih in paraverbalnih sporočil, saj je socialni cilj predmeta razvijati razumevanje vseh treh oblik sporočanja. S tem dosežemo, da se bodo izboljšali tudi odnosi z okoljem (odnosi med učenci in učiteljem, s starši...) in s samim seboj.
11. Učencem pomagamo razviti pozitivno samopodobo, prepoznavati in izraziti različna čustvena stanja ter uskladiti vedenje s čustvi. V odprti komunikaciji jih učimo, da nam jasno povedo in pokažejo, kaj si želijo, da uskladijo glas, gibe in mimiko ter da usvojijo ustrezne, učinkovite načine socialnega vedenja in obvladovanja nezaželenih oblik tega. Z različnimi pristopi in metodami jim omogočamo razumevanje življenjskih situacij, nudimo pomoč in oporo pri odkrivanju njihovih močnih področij, razvijamo pozitiven odnos do sebe in drugih ljudi ter ustrezno doživljanje različnih življenjskih situacij. To so čustveni cilji predmeta.
12. Skozi pozitivne izkušnje učenci zvišujejo nivo notranje motivacije, spodbujamo radovednost, interese ter učencem pomagamo zastaviti realne cilje (motivacijski cilji)
13. Učenci razvijejo čut odgovornosti za svoje vedenje in oblikujejo pozitivne in družbeno sprejemljive vedenjske vzorce (moralno-etični cilji)

SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Razčlenjene funkcionalne cilje predmeta Komunikacija uresničujemo s predlaganimi dejavnostmi ob upoštevanju specialno-didaktičnih načel, organizacije dela, specialno-didaktičnih metod, ustreznih učnih in rehabilitacijskih podpornih programov na vsebinah določenih v individualiziranem programu dela za posameznega učenca. Vsebine učitelj načrtuje v okviru vsebin učnih načrtov posameznih predmetov razreda v katerega je vključen učenec *in upošteva predlagane učne vsebine, ki so temeljne za uspešno komunikacijo.*

- Vse dejavnosti izvajamo v skupini in šele potem v parih in nato individualno.
- Ne vztrajajmo na govornem izražanju in tudi ne na čistih glasovih, zadovoljimo se, da so otroci določeno vajo od začetka do konca izpeljali brez naše pomoči.
- Ponavljamo večkrat tisto, v čem otroci uživajo in kar jim je všeč, mi pa kljub isti temi stopnjujemo zahteve.
- Vodenje vaj prepustimo vsakemu učencu posebej, od ostalih zahtevamo pozorno poslušanje.
- Ob učenju pesmic uporabljamo gibe, ki ponazarjajo določene aktivnosti in jih vedno enako izvajamo.
- Upoštevamo zakonitosti razvoja učenca, postopno prehajamo z nivoja makromotorike na nivo mikromotorike
- Upoštevamo principe koncentričnih krogov in principe postopnosti
- Učitelj naj učencem posreduje kratka in konkretna navodila, prilagodimo glasnost in hitrost govora in upošteva naj govorico telesa
- Med dejavnostmi naj učitelj učence usmerja, vzpodbuja in vodi in določa kriterije uspešnosti, glede na njegove sposobnosti (individualizacija)
- Če je le mogoče, učitelj oblikuje vaje tako, da otroci takoj preverijo pravilnost izvajanja in omogoča vsem učencem, da so uspešni
- Pri otrocih razvijamo občutek lastnega zadovoljstva ob pravilno izvedeni nalogi
- Spodbujamo učence, da s celim telesom in obrazno mimiko izražajo določena čustvena stanja in občutke
- Vaje za spodbujanje in razvijanje pozornega poslušanja naj služijo samo temu namenu, ne pa ponavljanju ali utrjevanju učne snovi
- Individualni pristop in doziranje zahtevnosti vaj zahtevajo tudi hiperkinetični, hipotonični in plahi otroci
- Nekatere dejavnosti in vsebine iz prve in druge triade se v tretji ponovijo in razširijo. Poudarek je na večji samostojnosti učencev in prevzemanju odgovornosti za lastna dejanja in odločitve
- Učitelj lahko sam izbira in določa vaje za osvojitve posameznih operativnih ciljev (v programu navajamo le primer dejavnosti in vsebin
- Učne vsebine izhajajo iz konkretnega življenjskega okolja učencev (dom, šola, vsakodnevno življenje...) in se po jezikovni zahtevnosti širijo v koncentričnih krogih...).
- Zaželeno je, da ima učitelj, ki bo poučeval predmet komunikacija tudi dodatna znanja (vpogled v socialne igre, fonetske stimulacije, piktografsko ritmiko, brain gym ipd.)

MEDPREDMETNE POVEZAVE

V prvi triadi se vsebine komunikacije tesno prepletajo z vsebinami ostalih učnih in vzgojnih predmetov. Meje med posameznimi predmeti niso ostro določene, ampak se nekatere vsebine predmetov med sabo prepletajo in dopolnjujejo.

V drugi in tretji triadi je bolj smiselno, da je to ločena ura, se pa še vedno vsebinsko navezuje na ostale učne in vzgojne predmete. Učenci lahko napredujejo iz ene triade v drugo ne glede na usvojene minimalne standarde. Predmet se ocenjuje opisno v vseh triadah.

KOMUNIKACIJA – SLOVENSKI JEZIK

Komunikacija je podpornA dejavnost vsem ostalim predmetom in predmetnim področjem po predmetniku osnovne šole. Cilje predmeta komunikacija uresničujemo na njihovih vsebinah in dejavnostih in s tem vplivamo na učinkovitejše pridobivanje znanj. Cilji predmeta komunikacija dopolnjujejo predvsem cilje slovenščine, ker poteka pri učencih s težavami na področju govorno-jezikovne komunikacije razvoj govora in jezika počasneje in zaradi svoje specifikke, učenci bi težko dosegli minimalne standarde znanja brez te podpore. Za ostale predmete je predmet komunikacija podporni predmet predvsem v smislu omogočanja čim boljšega razvoja na osnovnih področjih komunikacije: poslušanje, govorjenje, branje in pisanje ter kvalitetnejšega socialnega kontakta, večje emocionalne stabilnosti in boljše samopodobe. Tudi odpira mu poti do osvajanja novih znanj, veščin in spretnosti.

KOMUNIKACIJA - GLASBENA VZGOJA

Nekateri splošni cilji komunikacije in predmeta glasbena vzgoja, ki zajema poleg ciljev, vsebin in dejavnosti glasbene vzgoje še cilje, vsebine in dejavnosti gibalno-govornih in glasbeno-govornih stimulacij so enaki. Vidi se jasna povezanost in odvisnost elementov glasbene in gibalno-govorne stimulacije in glasovnih vaj z vsebino in sestavinami govora ter z elementi jezikovnega sistema. Pri glasbeni vzgoji so usmerjeni v urjenje ritma, tempa, intonacije, melodije, jakosti, premora, napetosti, gibov, mimike, kar so tudi elementi za boljši razvoj na osnovnih področjih komunikacije.

KOMUNIKACIJA - RAČUNALNIŠTVO

Računalnik je za učence z govorno-jezikovno motnjo pomemben pripomoček v procesu opismenjevanja in komunikacije z okolico ter tako tudi sodelovanja v učno vzgojnem procesu. V procesu urjenja jim omogoča emocionalno in socialno varnost, saj niso v vsakem trenutku izpostavljeni javnemu neuspehu zaradi težav, ki jih imajo in je tako tudi izjemno motivacijsko sredstvo. Računalnik omogoča učencem pravilne zapise, jih opozarja na napačne zapise besed, razvija ustvarjalnost in omogoča estetske izdelke in tako tudi lažje delo doma. Pomembno vlogo ima tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja, predvsem pri učencih, ki imajo težave na področju opismenjevanja zaradi slabe grafomotorike.

FUNKCIONALNI CILJI DEJAVNOSTI

Učenci:

- pridobijo očesni kontakt z učiteljem in sošolci
- razvijajo veliko motoriko v funkciji medsebojne komunikacije
- razvijajo drobno motoriko v funkciji komunikacije
- razvijajo senzomotorične spretnosti u funkciji komunikacije
- razvijajo poslušanje in razumevanje enostavnih navodil
- doživljajo in izživljajo različne občutke (dramatizacija)
- razvijajo motoriko govoril
- razvijajo poslušanje, razlikovanje in poimenovanje različnih elementov govora
- uporabljajo komunikacijo kot podporo razvoju jezika in govora
- razvijajo temelje pozitivne slike o sebi in osnov kvalitetne komunikacije
- uporabljajo osnovna pravila vedenja v različnih okoljih in situacijah
- razumejo in ustrezno čustveno sprejemajo različne življenjske dogodke in situacije
- razvijajo govor in jezik kot osnovni sredstvi komunikacije
- razvijajo pozitiven občutek lastne vrednosti
- se pripravijo na prevzemanje odgovornosti za lastne odločitve
- so sposobni samostojno poiskati informacije v različnih medijih in poročati v skupini
- se seznanijo se z različnimi poklici
- sprejemajo in upoštevajo splošne družbene norme

PRIČAKOVANJE OSEBNEGA NAPREDKA UČENCEV OB KONCU POSAMEZNIH TRIAD

PRVA TRIADA

Učenci:

- Znajo vzpostaviti očesni kontakt v vseh situacijah
- Obvladajo osnovne grafomotorične spretnosti (pravilna drža svinčnika in položaj roke)
- Sposobni so se ustno in pisno izraziti
- Pri izražanju uporabljajo različne besedne vrste (samostalniki, glagoli, predlogi, pridevniki)
- Znajo samostojno skrbeti zase in svoje stvari
- Sposobni so slediti in se natančno ravnati po ustnih in pisnih navodilih
- Sposobni so opazovati in razumeti okolico z uporabo vseh čutil
- Poznajo svoje telo in se pravilno orientirajo v prostoru in času
- Uporabljajo osnovne vljudnostne fraze
- Prepoznavajo in izražajo svoja osnovna čustva, želje in potrebe
- Prepoznavajo čustva, želje in potrebe drugih oseb
- Sposobni so aktivnega poslušanja in sodelovanja v skupini ter upoštevanja pravil skupine
- Samostojno izvajajo enostavna življenjska opravila

DRUGA TRIADA

Učenci:

- razumejo pomembnost pravil vedenja v skupini in so se naučili ravnati v skladu z njimi v šoli in doma
- prepoznajo možne načine odzivanja na konflikte in osebe na katere se lahko obrnejo v stiski
- sposobni so se pogovarjati o tem, zakaj je pomembno, da so zanesljivi in odgovorni
- so bolj strpni in uvidevni do drugačnosti vseh vrst
- sposobni so prepoznati in ubesediti lastna čustva in čustva drugih
- znajo se opisati sošolcem ali opisati druge na pozitiven način
- sposobni so prikazati primerno vedenje v vsaj petih običajnih družbenih situacijah
- znajo naštetiti vsaj štiri vrste odzivov na pritisk, naj naredijo nekaj, česar ne želijo
- sposobni so določiti vsaj tri cilje, ki jih bodo poskušali doseči

TRETJA TRIADA

Učenci:

- so sposobni določiti vsaj dve stvari, ki bi ju lahko naredili v šoli ali doma, da bi pokazali višjo stopnjo osebne odgovornosti
- so sposobni določiti vsaj dve sposobnosti, ki ju morajo razviti, da bi kot odrasli lahko učinkovito delali na izbranem področju
- imajo realna pričakovanja in jasne informacije pri odločanju za poklic
- znajo pokazati primerno vedenje v različnih družbenih situacijah
- sposobni so predstaviti drugim lastne izkušnje in voditi skupino, debatni krožek

- znajo opisati sebe in druge tako, da bodo našteali več pozitivnih kot negativnih lastnosti
- zmožni so se pogovarjati o stvareh, ki jih skrbijo in opredeliti določene korake, s pomočjo katerih lahko svoje skrbi zmanjšajo
- doživljajo uspeh ob sodelovanju pri različnih humanitarnih, kulturnih, ekoloških ipd. akcijah
- sposobni so upoštevati in ravnati se po splošnih družbenih normah

RAZČLENITEV FUNKCIONALNIH CILJEV

- UČENCI PRIDOBIMO OČESNI KONTAKT Z UČITELJEM, SOŠOLCI IN S SAMIM SEBOJ

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenec vzpostavi očesni kontakt z znanimi in neznanimi osebami	- učenec pred ogledalom opazuje svoj obraz, zapira in odpira oči, izvaja različne gibe	- opazovanje sebe pred ogledalom - iskanje parov v prostoru z vzpostavljanjem pogleda
Učenec usmeri in zadrži pogled	- učenec išče par v prostoru z vzpostavljanjem očesnega kontakta	- vzpostavljanje očesnega kontakta v vsakodnevnih življenjskih situacijah – priložnostno učenje
Učenec razvija sposobnost opazovanja in imitiranja	- učenec se smiselno odzove na njemu namenjena sporočila	- posnemanje in izmenjava - pogovori v krogu

• **UČENCI RAZVIJAJO VELIKO MOTORIKO V FUNKCIJI MEDSEBOJNE KOMUNIKACIJE**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenec obvlada različne vrste gibanja v prostoru, vzpostavlja kontakt s sošolci	- učenci hodijo v šolo, na sprehod, tečejo, se držijo za roke, se srečajo in pozdravijo, ... - učenci so veseli, žalostni. hodijo hitro, počasi (prikažejo z gibanjem)	- Različni gibalni vzorci premikanja - Posnemanje gibanja živali, ljudi, ... - Gibanje po prostoru po navodilu - Igre s telesom
Razlikuje in posnema različne ritme in se po njih giblje	- posnemajo živali (medveda, zajca, slona, kačo, kokoš, ptiče, ...) - učenci se gibljejo ob spremljavi glasbila (boben, triangel, piščalka, ...) po ritmu, ki odgovarja hitrosti udarjanja	- Igre z glasbili - Posnemanje drugega - Igre s predlogi - Igre skrivanja - Rajalne igre
Obvladuje prostor, ravnotežje in orientacijo v prostoru (na tabli, mizi, listu, peskovniku...)	- učenci se gibljejo ob glasbi (hitro, počasi, ...) - posnemajo preproste ritme za učiteljem, z različnimi deli telesa (roke, noge, glava, ...)	- Orientacija na telesu in v prostoru - Iskanje izvora zvoka - Oblikovanje različnih formacij s telesi v prostoru
Zna se orientirati na lastnem telesu in telesu sošolca	- posnemajo ritem za sošolcem - učenci se skrivajo in iščejo po prostoru - učenci obvladujejo prostor z osvajanjem predlogov (v, na pod, nad, med, ob, ...)	- Ozaveščanje telesa v posameznih legah in držah - Pantomima in dramatizacija - Izštevanka z nalogo
Orientira se glede na izvor in kvaliteto zvoka	- učenci posnemajo preproste gibe delov telesa učitelja, sošolca, pred ogledalom	- Igre z elastiko - Vaje ravnotežja na žogi - vaje na poligonu (predor, gugalnice, vrtiljak, trampolin, gred...)
Vživlja se v različne vloge – posnema dejavnosti, osebe, živali, rastline, ...	- z različnimi načini gibanja se odzovejo na določen zvok (npr.: boben - se usede, triangel - vstane, ...) - po prostoru iščejo predmete, ki oddajajo zvok (npr.: budilka) - učenci s svojimi telesi v različnih položajih (stoje, leže, sede, ...) oblikujejo različne formacije - črke, like, predmete - učenci po vrtenju zadržijo določen položaj telesa - učenci z gibi posnemajo različne dejavnosti (hranjenje, spanje, pisanje, risanje, plesanje, ...), poklice (učitelj, zdravnik, pevec, ,,), živali, rastline, ... - učenci z gibanjem dramatizirajo različne situacije	

• **UČENCI RAZVIJAJO DROBNO MOTORIKO V FUNKCIJI KOMUNIKACIJE**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci po navodilih natančno izvajajo zahtevane naloge: pravilno nastavijo prste in jih krčijo, oz. raztezajo	<p>Učenci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razmikajo in približujejo prste na posamezni in obeh rokah - iztezajo in krčijo prste - roke se stikajo s prsti, prsti se razmikajo in približujejo - prste iztegujejo naprej ,nazaj - s prsti telovadijo (kot bi šteli do pet in nazaj) - s kazalcem ene roke udarjajo po prstih druge roke - s kazalcem ene roke skačejo med razprtimi prsti druge roke - s prsti rišejo velike in majhne kroge v obeh smereh, s prsti frcajo papirnate kroglice - upognejo palec preko kazalca, sredinec preko kazalca,... 	<ul style="list-style-type: none"> - vaje za boljšo motoriko prstov - prstne igre
Učenci usklajujejo različna gibanja	<ul style="list-style-type: none"> - s prsti pobirajo drobne predmete z mize in jih dajejo v škatle (fižol, koruza, ...) - na rob škatle pripenjajo kljukice za sušenje perila - na vrstico nizajo makarone različnih oblik, - na stojala natikajo različne obročke,... - izrezujejo različne predmete iz papirja, blaga, ... - pletejo kite, vozljajo z vrvicami različnih debelin - iz zrn lepijo in izdelujejo različne like - prekrivajo risbe različnih oblik z enakimi izrezanimi deli - nizajo kocke, predmete, po velikosti, vzorcu - gradijo kocke, lesene sestavljanke, ... - s kozarci prelivajo tekočine - preprijemajo palico - odpirajo in zapirajo vrata, kozarce, zadrge, ... - kotalijo kepe, žoge, obroče, škatle,... - navijajo volno, nit, vrv,... - zabijajo žeblje,... - trgajo papir, blago,... - zadevajo cilj z različnimi predmeti 	<ul style="list-style-type: none"> - vaje za usklajevanje gibov z uporabo različnih materialov : - nošenje, - prijemanje, - nizanje, - gradnja z drobnimi predmeti, - pretikanje, - prepletanje, - rezanje s škarjami, - pretakanje, - kotaljenje, - navijanje, - zabijanje, - trganje, - metanje v cilj, - prenašanje različnih predmetov - sortiranje - razvrščanje - izbiranje - premeščanje

Učenci razvijajo taktilne občutke	<ul style="list-style-type: none"> - prijemajo sneg, led, vroče (juha,...) - preizkušajo sladko, slano, kislo, grenko,... - dotikajo se različnih materialov - na osnovi otipa ugotavljajo predmete v čarobni vreči 	- vaje za ozaveščanje čutil
Učenci občutijo razliko med napetostjo in sproščenostjo posameznih delov telesa	<ul style="list-style-type: none"> - krčijo in raztezajo mišice - dvigujejo in spuščajo predmete -primerjajo predmete po teži - stiskajo prste v pest, odpirajo pesti - potiskajo -dlani ob sošolčeve, različne predmete 	- vaje za sproščanje posameznih mišičnih skupin
Učenci razvijajo in pridobivajo osnovne grafomotorične spretnosti (drža svinčnika, pravilna drža roke in podlage)	<ul style="list-style-type: none"> - s kredami vlečejo črte, rišejo, pišejo po tabli, po tleh, barvajo - vlečejo črte, rišejo, pišejo po velikem papirju z različnimi risalnimi tehnikami in z različnimi materiali - obrisujejo preproste predmete - barvajo 	<ul style="list-style-type: none"> - grafomotorične vaje - funkcionalno učenje
Učenci se urijo v gibanju oči	- pogled usmerijo daleč, blizu...	- vaje gibanja oči

• **UČENCI RAZVIJAJO SENZOMOTORIČNE SPRETNOSTI V FUNKCIJI KOMUNIKACIJE**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci vizuelno zaznajo predmete in njihove lastnosti po barvi, velikosti, obliki in razumejo prostorne odnose med njimi	<ul style="list-style-type: none"> - učenci razvrščajo predmete po barvah, po velikosti: veliko, majhno, večje, manjše, - primerjajo oblike predmetov z geometrijskimi liki (kocka, stožec, kvader, piramida, krogla, valj,...) - ugotavljajo podobnosti in razlike - učenci razporejajo predmete po različnih kvalitetah v skladu z ustreznimi predlogi po prostoru, po navodilih (npr.: rdečo žogo daj pod mizo,...) - učenci na osnovi tipa v čarobni vreči ugotavljajo velikost in obliko predmetov - učenci z zavezanimi očmi ugotavljajo obliko in velikost predmetov 	<ul style="list-style-type: none"> - funkcionalno učenje - vaje za zaznavanje in razlikovanje predmetov po njihovih kvalitetah: velikost, oblika, barva - vaje vizualnega zaznavanja in pomnjenja - gradnja različnih struktur - uporaba predlogov :v, na, pod, nad, med, za,...
Učenci sprejemajo slušne vtise – zvoke, jih razlikujejo po jakosti, višini, barvi, trajanju, hitrosti in pravilno reagirajo nanje v vsakodnevni komunikaciji	<ul style="list-style-type: none"> - učenci poslušajo posnetke zvokov (tekoča voda, šumenje listja, mečkanje papirja, zvonjenje telefona, zvonec, oglašanje živali,zvoki glasbil, vozil, petje, človeški glas, govor,...) - učenci ugotavljajo čemu pripada zvok, povezujejo s predmeti v okolju - učenci ob pomoči snemajo zvoke iz okolja in jih predvajajo - učenci poslušajo in ugotavljajo višino zvoka glasbenih instrumentov (boben, triangel, zvončki,...) - učenci ugotavljajo trajanje zvoka (kratko, dolgo), npr.: pisk piščalke, pesem,... 	<ul style="list-style-type: none"> - poslušanje posnetkov različnih zvokov iz okolja, govor - ugotavljanje kvalitet zvoka:višina, trajanje, hitrost, izvor zvoka; približevanje in oddaljevanje... - povezovanje zvokov s predmeti v okolici
Po lastnih izkušnjah ocenijo v kakšnem časovnem zaporedju si sledijo različne dejavnosti – pojavi (učna ura, deli dneva...)	<ul style="list-style-type: none"> - skozi igranje vlog učenci spoznavaajo časovna zaporedja (obroki v povezavi z deli dneva, letni časi ...) - učijo se urejanja časovnega sosledja pri krajših slikovnih zgodbicah in dramatizacijah - skupinsko izdelajo plakate, miselne vzorce (deli dneva, meseci, letni časi,...) 	<p>Vaje za osvojitvev časovnega sosledja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v vsakdanjih situacijah - ob slikah - dramatizacija, igranje vlog - spremljanje dni, mesecev, letnih časov, praznikov,... - ugotavljanje značilnosti le teh

Razvijejo občutek za zvočno okolje in locirajo izvor zvoka, oddaljenost ter spreminjanje lokacije zvoka	- učenci z zavezanimi očmi ugotavljajo od kod prihaja zvok, ki ga povzročajo drugi otroci z glasbili, ali je zvok blizu ali daleč, ali izvor zvoka miruje ali se premika	- vaje za ugotavljanje izvora zvoka, oddaljenosti in spreminjanja lokacije zvoka z zavezanimi očmi
Razlikujejo različne vrste dotika, znajo poimenovati občutke ob dotiku in kvaliteto dotika in tipa z izločanjem določenih čutil	- učenci z zavezanimi očmi ugotavljajo vrste dotika: (dotik človeške roke, različnih materialov ipd.) - učenci ugotavljajo in poimenujejo občutke (prijetno, neprijetno, ...) - učenci ugotavljajo intenziteto dotika in jo opredelijo (rahlo, močno, ...); npr. stisk roke	Vaje za ugotavljanje različnih vrst dotika: - z zavezanimi očmi ugotavljajo vrsto dotika, intenziteto dotika - poimenovanje občutkov ob dotiku
Osvojijo temelje pravilnega dihanja; pri globokem dihanju občutijo razliko v napetosti in opuščanju mišic	- učenci se učijo dihati pravilno s trebušno prepono, pomagajo si z roko na trebuhu - učenci se učijo različnih načinov dihanja (vdih, izdih)	- različne vaje dihanja

• **UČENCI RAZVIJAJO POSLUŠANJE IN RAZUMEVANJE ENOSTAVNIH NAVODIL**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci poslušajo in se natančno ravnavajo po navodilih učitelja	- učitelj učencem poda enojno, dvojno ali trojno navodilo, učenci izpolnijo nalogo - učitelj da navodila skupini in učenci se ravnavajo po navodilih	- igre poslušanja in pozornosti - razločevalno poslušanje
Razumejo sestavljena navodila (2 navodili hkrati) in jih izvajajo	- učitelj učencem poda enojno, dvojno ali trojno navodilo, učenci izpolnijo nalogo - učitelj da navodila skupini in učenci se ravnavajo po navodilih	- igre poslušanja in pozornosti - snemanje na kasetofon
Učenci se naučijo upoštevati pravila in zahteve skupine; razvijajo logično mišljenje in sposobnost pretvarjanja navodil v motorično aktivnost	- učenci počakajo na vrsto, poslušajo sošolca ali učitelja - pogovor na preprogi -vsak teden (npr, ob ponedeljkih) se otroci usedejo »na preprogo« in se pogovarjajo o dogodkih med tednom. Učenci se med seboj poslušajo, počakajo na vrsto, ne skačejo v besedo. - učenci skupaj z učiteljico izdelajo razredna pravila (plakat), ga namestijo na vidno mesto v razredu in ta pravila upoštevajo. - učenci se z učiteljico pogovarjajo o pravilih vedenja v vsakdanjih situacijah in izdelajo plakate na različne teme (v trgovini, pri zdravniku, doma, v šoli,...) - učenci se razdelijo v manjše skupine, kjer ima vsak svojo zadolžitev, naloga pa je skupna. Učenci upoštevajo predloge sošolcev ter želje in potrebe drugih v skupini. - učenci se učijo koordinirati slušna sporočila in motorične akcije	- delo v skupinah - prilagoditev zahtevam skupine in posameznika - osvajanje pravil in zahtev iz vsakdanjega življenja - besedne izmenjave v paru ali v manjši skupini

• UČENCI DOŽIVLJAJO IN IZRAŽAJO RAZLIČNE OBČUTKE

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci se čustveno in fizično sproščajo s pomočjo prglasov	<ul style="list-style-type: none"> - učenci se igrajo z lastnim glasom (kričijo, vriskajo, žvižgajo, šepetajo, cvilijo, zavijajo,...) - posnemajo kihanje, kašljanje, gruljenje, jok, smeh, zehanje, stokanje,... - oponašajo in ponazarjajo različne glasove iz okolja 	<ul style="list-style-type: none"> - sproščanje (fizično, čustveno) - pantomima - improvizacija
S pomočjo pantomime, lutk, igranja vlog se znajo vživeti v različne vloge in čase	<ul style="list-style-type: none"> - z lutkami uprizarjajo preproste zgodbe, situacije - igrajo vloge iz vsakdanjega življenja, (kuhajo kavo, kosilo, kupujejo, prodajajo, se igrajo,...) - igrajo se živali (posnemajo vedenje mačke, zajca, psa, medveda ,dinozavrov ...) - uprizorijo različne poklice (zdravnik, prodajalec, kuhar, voznik, kralj...) 	<ul style="list-style-type: none"> - vaje joge - posnemanje - dramatizacija - igre z lutkami
Znajo izražati svoja čustva skozi igro in pravilno reagirati na čustva sošolcev in drugih ljudi	<ul style="list-style-type: none"> - učenci ugotovijo, kaj posamezni otrok želi predstaviti s pantomimo - učenci se učijo povezovati posamezna osnovna čustva s konkretno situacijo (nežnost, veselje, žalost, jeza,...) preko situacijske igre z igračami - čustvene reakcije predelajo tudi preko igre vlog (posamezna čustva) in dramatizacije - učenci izražajo čustva z obrazno mimiko, z deli telesa, oz. s celim telesom - preko igre in pogovora se učenci naučijo razlikovati posamezna čustva in jih izražati v ustrezni situaciji - učenci se naučijo prenašati naučeno v vsakdanje odnose 	<ul style="list-style-type: none"> - igranje vlog - vaje za izražanje čustev - dihalne vaje
Učenci razvijajo občutek pripadnosti in sodelovanja v skupini	<ul style="list-style-type: none"> - učenci pri pogovoru upoštevajo vrstni red, poslušajo drug drugega, sprejemajo mnenje drugih,... - naučijo se prilagajati, upoštevati potrebe, želje drugih, učijo se prisluhni drugim - učenci spoznavajo, da so del skupine. 	

• **UČENCI RAZVIJAJO MOTORIKO GOVORIL**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci urijo spretnost in gibljivost govoril ter orientacijo jezika	- posnemanje gibov govoril z ogledalom ali brez	- vaje za motoriko govoril
Posnemajo gibe govoril učitelja ali sošolca	- vaje ustnic, mehkega neba, jezika...	- pihalne in dihalne vaje
Znajo pravilno vdihniti in izdihniti pri izpihu	- orientacija v ustih	

• **UČENCI RAZVIJAJO POSLUŠANJE, RAZLIKOVANJE IN POIMENOVANJE RAZLIČNIH ELEMENTOV GOVORA**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci skozi igro razlikujejo posamezne glasove glede na pozicijo v besedi	<ul style="list-style-type: none"> - iz čarobne vreče vlečemo posamezne besede; učenci na tablo ali liste označujejo položaj glasu v besedi (začetni, sredinski, končni) - učenci dvigujejo barvne kartončke, ki odgovarjajo položaju glasu v besedi - učenci z gibom prikažejo položaj glasu v besedi (npr.: začetni glas - sedejo, sredinski glas - vstanejo, končni glas - počepnejo) 	<ul style="list-style-type: none"> - vaje slušne diferenciacije
Sposobni so razlikovati slušno podobne glasove, zloge, in besede	<ul style="list-style-type: none"> - iz čarobne vreče vlečemo posamezne besede; učenci na tablo ali liste označujejo položaj glasu v besedi (začetni, sredinski, končni) - učenci dvigujejo barvne kartončke, ki odgovarjajo položaju glasu v besedi - učenci z gibom prikažejo položaj glasu v besedi (npr.: začetni glas - sedejo, sredinski glas - vstanejo, končni glas - počepnejo) 	<ul style="list-style-type: none"> - besedne igre - vaje slušne diferenciacije
Učenci ocenijo dolžino besed	<ul style="list-style-type: none"> - učenci dolžino besed označijo gibalno (dolga beseda - počepnejo, kratka beseda - se usedejo) ali pa pisno (pika črtica,...) 	<ul style="list-style-type: none"> - vaje slušne diferenciacije
Učenci rišejo po nareku (poslušajo po nareku)	<ul style="list-style-type: none"> - učenci po nareku rišejo črte, vijuge,...,utrjujejo predloge,... 	<ul style="list-style-type: none"> - vaje poslušanja - vaje pozornosti - vaje prostorske orientacije - igre s predlogi - vaje razumevanja - vaje neposrednega slušnega pomnjenja
Učenci rešujejo uganke in izštevance ter poslušajo glasbene pravljice in ob tem igrajo vloge	<ul style="list-style-type: none"> - učenci izštevance spremljajo ritmično, gibalno - učenci rešujejo uganke - učenci se razdelijo v skupine in si med seboj postavljajo uganke - učenci poslušajo glasbene pravljice, posnemajo inštrumente, pravljice dramatizirajo 	<ul style="list-style-type: none"> - urjenje neposrednega slušnega pomnjenja - urjenje spomina - poslušanje pravljic - igranje vlog - urjenje ritma v govoru
Učenci se naučijo prepoznati zvok različnih inštrumentov	<ul style="list-style-type: none"> - učenci poslušajo različne inštrumente (v živo, posnetki,...) in igrajo nanje (predvsem Orffov inštrumentarij) 	<ul style="list-style-type: none"> - poslušanje in igranje na različne inštrumente - prepoznavanje inštrumentov

	- učenci prepoznajo zven različnih instrumentov, povezujejo konkretne instrumente, slike le teh in zvočne posnetke	
Učenci poslušajo posnetke različnih glasov živali in predmetov in lastnega in tujega govora	- učenci poslušajo posnetke oglašanja živali, zvoke predmetov, ljudi - te zvoke povezujejo s konkretnimi osebami, predmeti, slikami, fotografijami - snemajo lasten govor, sošolce, se poslušajo in prepoznajo	- poslušanje in razlikovanje zvokov iz okolja
Učenci poslušajo pravljice in jih upodobijo na različne načine (narišejo, zaigrajo, uporabijo lutke,...)	- učenci poslušajo pravljice (pripovedovanje, branje, kasete) - likovno upodobijo tisto, kar so si najbolj zapomnili, glavne junake,... - pravljice zaigrajo- dramatizacija, ples - pravljico upodobijo z lutkami	- poslušanje pravljič (neposredno, preko kaset) - upodabljanje zgodbic
Učenci si zapomnijo podatke iz slišane govornega sporočila	- učenci poslušajo sporočilo, nato odgovarjajo na vprašanja (ustno, gibalno,...)	- vaje neposrednega slušnega pomnjenja - vaje pozornosti, koncentracije - razumevanje sporočil
Učenci ugotavljajo zaporedje dogodkov v slišnem govornem sporočilu	- učenci uredijo slike po vrstnem redu lahko ob pomoči komentarja učitelja	- vaje za utrjevanje časovnega sosledja dogodkov - dramatizacija

• UČENCI UPORABLJAJO KOMUNIKACIJO KOT PODPORO RAZVOJU JEZIKA IN GOVORA

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci se naučijo predstaviti	<ul style="list-style-type: none"> - učenci se predstavijo, opišejo sebe, sošolca, različne predmete in dogodke, okolico, rastline in živali ipd. - prosijo za nekaj, se zahvalijo, pozdravijo in reagirajo na pozdrav, se poslovijo, sprejmejo voščilo in se zahvalijo - vprašajo po telefonski številki in na vprašanje odgovorijo; telefonirajo (pokličejo se oglasijo, vodijo preprost pogovor in zaključijo pogovor) - vprašajo po starosti, uri, dnevih v tednu, mesecih, letnih časih - opišejo različne predmete (konkretne, slike, fotografije), rastline, živali 	<ul style="list-style-type: none"> - pantomima - predstavitev sebe - opis - vaje: vprašanja - odgovori - igre vlog
Učenci zaigrajo različne življenjske situacije	<ul style="list-style-type: none"> - učenci se z učiteljico pogovarjajo o vsakdanjih situacijah, obiskujejo trgovino, zdravnika,... - skozi igranje vlog vadijo telefonski pogovor, prošnjo, zahvalo, vljudnostne fraze - v razredu igrajo vloge, dramatizirajo - vadijo uporabo naučenega v vsakdanjem življenju 	<ul style="list-style-type: none"> - dramatizacija - igranje vlog - pogovor
Učenci se naučijo vzpostaviti odnos med pisano besedo kot celoto in njenim pomenom	<ul style="list-style-type: none"> - na pamet se učijo pomenov posameznih besed in dogovorjenih znakov 	<ul style="list-style-type: none"> - piktogrami - prometni znaki - matematični znaki - dogovorjeni znaki (STOP, H,...)
Učenci pripovedujejo pravljice ob diapozitivih in slikah	<ul style="list-style-type: none"> - učenci pripovedujejo preproste zgodbe (poenostavljene) ob slikah in diapozitivih; skupinsko ali posamezno 	<ul style="list-style-type: none"> - samostojna pripoved (ob slikah, diapozitivih,...)
Izražajo se jasno, bogato in slikovito	<ul style="list-style-type: none"> - v pripovedovanju otroka usmerjamo k čim bolj jasni predstavitvi. - skupaj iščejo, kako bi lahko stvari povedali še drugače 	<ul style="list-style-type: none"> - bogatenje besednega zaklada
Učenci govor podkrepijo z dodatnimi oblikami komunikacije: ustrezna mimika obraza, kretnje rok, gibanje celotnega telesa	<ul style="list-style-type: none"> - učenci svojo pripoved podkrepijo še z mimiko, intonacijo, kretnjami rok, celega telesa, s sliko,... 	<ul style="list-style-type: none"> - posredovanje informacij preko različnih kanalov
Aktivno sodelujejo pri pogovoru o vsakdanjem življenju in dogodkih	<ul style="list-style-type: none"> - učenci vsak teden poročajo o tem, kaj se jim je zanimivega zgodilo 	<ul style="list-style-type: none"> - pogovor

Uporabljajo ustrezne računalniške programe	- učenci uporabljajo različne računalniške programe, ki so namenjeni otrokom	- učenje ob računalniku
Osvojijo različne besedne igre, pesmice in recitacije	- učenci znajo zapeti nekaj otroških pesmic, deklamacij	- nastop - recitacija, pesmice - urjenje spomina - besedne igre
Naučijo se nastopati pred vrstniki (kvizi, karaoke...)	- vsak učenec v razredu po svojih zmožnostih nastopa (pred drugimi otroci, starši, sosednjim razredom,...) - učenci sodelujejo v skupini, tekmovanje v splošni poučenosti (risanke,...)	- nastop - kvizi - tekmovanja - karaoke
Učenci pravilno uporabljajo predloge, vrstni red besed,	- učenci uspešno iščejo predmete po prostoru (po navodilih)	- prostorska orientacija - časovna orientacija

• **UČENCI RAZVIJAJO TEMELJE POZITIVNE SLIKE O SEBI IN OSNOVE KVALITETNE KOMUNIKACIJE**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci prepoznavajo, razumejo in ustrezno izražajo lastna čustva, želje in potrebe	- učenci se pogovarjajo se o svojih željah, potrebah, čustvih in jih poskušajo medsebojno upoštevati - preko socialnih iger predelujejo posamezne čustvene reakcije	- pogovor - ogled filmov, predstav(kino, gledališče, razstave,...)
Sposobni so prisluhni sebi in prepoznati svoje počutje	- skupaj izdelajo oznake za posamezne vrste počutij. - učenci vodijo preprost dnevnik, kako se počutijo (lahko z oznakami, lahko pa o tem kratko zapišejo). - učenci spoznavajo, da so del skupine.	- socialne igre - dnevnik
Prepoznavajo in upoštevajo tuja čustva, želje in potrebe	- naučijo se prilagajati, upoštevati potrebe, želje drugih, učijo se prisluhni drugim.	- prenos naučenega v vsakdanje življenje
Upoštevajo osnovna pravila za dobro komunikacijo (poslušanje, strpnost, podoživljanje)	- učenci pri pogovoru upoštevajo vrstni red, poslušajo drug drugega, sprejemajo mnenje drugih	- pravila vedenja v razredu oz. v okolju
Učenci razvijajo občutek varnosti, pripadnosti, identitete	- otroci skupaj praznujejo rojstne dneve - skrbijo za urejenost učilnice in šolskega okoliša - skrbijo za domače živali in hišne ljubljence - poznajo razredna pravila in se zavedajo, kako le-ta vplivajo na razredno klimo - se naučijo naštetih nekaj pozitivnih lastnosti - znajo se opisati sošolcem na pozitiven način - znajo opisati družinske navade	- gradnja skupnosti - vaje za razvijanje pripadnosti skupini - nastop pred skupino - pripravljane razstav v razredu, med razredi
Sposobni so predstaviti skupini svoje spretnosti in zmožnosti	- učenci nastopajo v razredu po svojih sposobnostih in pokažejo, kaj znajo - učenci sami izberejo tisto, kar bodo predstavili razredu (vsebine, težavnost,...) - znajo vrstnikom povedati, na kaj so ponosni	- priprava lutkovnih predstav, dramatizacija - igranje vlog

<p>Znajo estetsko vrednotiti svoje in tuje izdelke, gledališke in lutkovne predstave</p>	<ul style="list-style-type: none"> - z učenci si ogledamo različne filme, predstave, preberemo tekste, ki imajo izražena določena čustva, želje,... in se o tem pogovarjamo. Učenci izražajo ob tem svoje mnenje, čustva, ki jih ob tem navdajajo. - učenci obiskujejo različne predstave, potem se o tem pogovarjamo v razredu. Izražajo svoja čustva ob tem, pa tudi želje, kaj si želijo ogledati. - po ogledu lahko tisto kar so videli ilustrirajo, zapišejo - skupaj z otroci si izberemo temo in na to temo pripravimo razstavo (narišemo, napišemo, kiparimo,...) - pripravljamo lutkovne predstave, dramatizacije krajših zgodbic,... 	<ul style="list-style-type: none"> - samostojna skrb za svoje potrebščine - opravljanje posameznih zadolžitev v razredu - vaje za razvijanje občutka lastne vrednosti
<p>Razvijajo samostojnost in urijo večine skrbi za samega sebe in šolske potrebščine</p>	<ul style="list-style-type: none"> - učenci skrbijo za svoj kotiček, za svoje osebne stvari - skrbijo za urejenost učilnice in šolskih prostorov 	

• **UČENCI UPORABLJAJO OSNOVNA PRAVILA VEDENJA V RAZLIČNIH OKOLJIH IN SITUACIJAH**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci znajo v zaigranih in dejanskih situacijah uporabiti primerna pravila vedenja	<ul style="list-style-type: none"> - učenci zaigrajo različne situacije: cesta, šola, zdravnik, trgovina, pošta, banka, knjižnica, avtobus, vlak... - pridobivajo izkušnje tudi v realnih situacijah 	<ul style="list-style-type: none"> - dramatizacija - igre vlog - ustvarjalne igre
Učenci se naučijo uporabljati različne medije (telefon, internet, pošta, časopis)	<ul style="list-style-type: none"> - učenci uporabljajo telefon, internet - učijo se oblikovati enostavna sporočila - izdelajo koledar novic (delo z različnimi viri) - dopisujejo se s člani skupine, med razredi, med šolami 	<ul style="list-style-type: none"> - spremljanje novic preko različnih medijev - iskanje podatkov in informacij - pravila vedenja pri uporabi različnih medijev - igre vlog
Učenci spoznavajo in upoštevajo razlike med spoloma in sprejemajo drugačnost	<ul style="list-style-type: none"> - učenci se pogovarjajo o razlikah med spoloma in o odnosih do nasprotnega spola - učijo se učinkovito razreševati konflikte med spoloma in generacijami - učijo se strpnosti v odnosih do ljudi z drugačnimi potrebami (invalidnost, verske in rasne razlike...) 	<ul style="list-style-type: none"> - pogovor - ogled strokovne literature ali video kaset - obisk strokovnjaka

• **UČENCI RAZUMEJO IN USTREZNO ČUSTVENO SPREJEMAJO RAZLIČNE ŽIVLJENJSKE DOGODKE IN SITUACIJE**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci se seznanijo z različnimi možnimi življenjskimi dogodki	- z učenci se pogovarjamo o različnih življenjskih situacijah in dogodkih	- situacijske igre
Učijo se ustrezno reševati stiske in konflikte	- učenci zaigrajo različne igre vlog	- igre vlog
Učenci znajo poiskati ustrezno pomoč za svoje težave	- učenci dramatizirajo različne dogodke	- dramatizacija
Učijo se ustrezno izražati čustva (pozitivna in negativna) potrebe in želje	- s pomočjo lutkovnih igrice se učijo ustrezno izražati svoja čustva (tako pozitivna kot negativna)	- lutke
Učijo se sprejemanja drugačnosti (stališč, načel, vrednot...)	- s pomočjo lutkovnih igrice se učijo ustrezno izražati svoja čustva (tako pozitivna kot negativna)	- socialne igre
Poznajo osnovna pravila komuniciranja z znanimi in neznanimi ljudmi	- učenci se seznanijo z različnimi oblikami strokovne pomoči in z osebami, ki jo izvajajo (obisk svet. delavke, SOS telefon...)	- risbe
	- učenci se seznanijo o možnostih zlorab (spolne zlorabe, mamila, alkohol, kajenje)	- pogovor
		- prebiranje strokovne literature
		- osnove aktivnega poslušanja in dobre komunikacije

• **UČENCI RAZVIJAJO GOVOR IN JEZIK KOT OSNOVNI SREDSTVI KOMUNIKACIJE**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci razvijajo govor in jezik kot osnovni sredstvi komunikacije; upoštevajo osnovna pravila komunikacije	- z različnimi besednimi igrami bogatijo besedni zaklad	- besedne igre
Učenci pozorno poslušajo	- urijo neposredno slušno pomnjenje	- poročanje
Poznajo nadpomenke, podpomenke, enostavne metafore	- z različnimi zvoki in z modulacijo glasu učitelj motivira učence za poslušanje	- samostojno pripovedovanje, opis
Uporabljajo ustrezne računalniške programe	- učence spodbujamo k samostojnemu pripovedovanju in opisovanju, poročanju...	- izdelava plakatov, miselnih vzorcev...
Učijo se nastopati pred vrstniki in odraslimi	- navajamo jih na uporabo miselnih vzorcev, izdelovanje plakatov	- igre asociacije
Učijo se usklajevati verbalna in neverbalna sporočila	- učenci vadijo nadaljevanje zgodb, spreminjanje konca	- igra vlog
Urijo se v verbalizaciji stališč, prepričanj, čustvenih stanj... skozi ustni in pisni izraz	- skozi igranje vlog, ob ogledu posnetkov ipd. otroke učimo uskladiti verbalno in neverbalno sporočanje	- pogovor
Samostojno poročajo o različnih dogodkih		- snemanje govora in video zapisov
		- pisanje dnevnika, pesmi, pisem, vprašanj

• **UČENCI RAZVIJAJO POZITIVEN OBČUTEK LASTNE VREDNOSTI**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci razvijajo občutek varnosti	- dejavnosti za vzpostavljanje jasnih pravil in spodbujanje pozitivnega delovnega vzdušja - učencem pomagamo razviti osebno odgovornost - učencem omogočimo izbiro med več dejavnosti	- vaje za razvijanje občutka varnosti - socialne igre - igre vlog
Učenci razvijajo občutek pripadnosti skupini	- dejavnosti, namenjene medsebojnemu spoznavanju učencev - dejavnosti, namenjene delu v parih - spodbujamo medsebojno sodelovanje in sposobnost dajanja podpore	- vaje za razvijanje občutka pripadnosti
Učenci razvijajo občutek identitete	- dejavnosti, namenjene razvijanju pozitivne slike o sebi - pogovor o vrednotah s pozitivno povratno informacijo - v sodelovanju s starši narišejo družinsko drevo - učenci skupaj z učiteljem ustvarjajo razredni album fotografij - učenci vodijo dnevnik/kroniko dogodkov	- vaje za razvijanje občutka identitete
Učenci razvijajo občutek smisla/ciljne naravnosti	- dejavnosti, namenjene postavljanju realnih ciljev in izražanju svojih pričakovanj - učenci oblikujejo načrte in strategijo za doseganje ciljev	- vaje za razvijanje občutka smisla/ ciljne naravnosti
Učenci razvijajo občutek sposobnosti	- učencem pomagamo, da ozavešči svoja močna področja in jih razvija - učenci se učijo sposobnosti samoocenjevanja	- vaje za razvijanje občutka sposobnosti

• **UČENCI SE PRIPRAVIJO NA PREVZEMANJE ODGOVORNOSTI ZA LASTNE ODLOČITVE**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci določijo stvari, ki lahko naredijo v šoli, da bi pokazali višjo stopnjo osebne odgovornosti	- timsko sodelovanje pri različnih nalogah	- pogovori
Določijo stvari, ki jih lahko naredijo doma, da bi pokazali višjo stopnjo osebne odgovornosti	- prevzemanje odgovornosti za izvedbo določene naloge	- socialne in interakcijske igre
Določijo sposobnosti, ki jih morajo razviti, da bi kot odrasli lahko učinkovito delali na izbranem področju	- pogovori v skupini na določeno tematiko	- igre vlog
Opredelijo osebni problem in zanj določijo učinkovite rešitve	- oblikovanje različnih sporočil	- skupinsko delo
Učenci se urijo v prepoznavanju in ozaveščanju lastnih čustev in čustev drugih ljudi; naučijo se izraziti svoje želje, interese, pričakovanja, čustva	- učenci se učijo osnov aktivnega poslušanja	- nevihta idej
		- miselni vzorci, plakati
		- dramatizacija

• **UČENCI SO SPOSOBNI SAMOSTOJNO POISKATI INFORMACIJE V RAZLIČNIH MEDIJIH IN POROČATI V SKUPINI**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci se seznanijo z različnimi mediji in samostojno uporabljajo časopise, knjige, enciklopedije, internet, telefon...	- na določeno temo poiščejo čim več informacij v različnih medijih - iz množice informacij izluščijo najpomembnejše	- delo z viri - debatni krožki, izražanje in utemeljevanje lastnih stališč ter spreminjanje stališč ob ustrezni utemeljitvi
Samostojno poročajo in zapišejo različne dogodke	- čim hitreje pridejo do določene informacije	- delo v skupini, javni nastopi
Poročajo in debatirajo ob upoštevanju argumentov	- nastopajo pred vrstniki	- vodenje delavnice ali projekta pod mentorstvom učitelja
Predstavijo drugim svoje izkušnje, vodijo skupino in so sposobni pri tem ozavestiti vlogo in prispevek vsakega posameznika pri skupinskem delu	- predstavijo drugim svoje izkušnje - učenci se aktivirajo glede na svoje interesno področje in sposobnosti sporočanja	- gledanje TV dnevnika in ostalih poljudno-znanstvenih in informativnih oddaj - vodeni razgovor

• **UČENCI SE SEZNANIJO SE Z RAZLIČNIMI POKLICMI**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci zbirajo informacije o različnih poklicih	- obisk podjetij in ustanov, s predstavitvijo različnih poklicev	- izkustveno učenje
Poročajo v skupini – sošolcem predstavijo zbrane informacije	- učenci poročajo in debatirajo o prednostih in slabostih posameznega poklica ob upoštevanju različnih argumentov	- pogovori o interesih in nagnjenjih ter o lastnih sposobnostih za opravljanje posameznega poklica
Razvijajo realna pričakovanja in samostojnost pri odločanju za poklic	- učencem se predstavijo različni poklici v sodelovanju s starši in strokovnjaki z različnih poklicnih področij	- delo z viri
Ozavešijo lastne sposobnosti in nagnjenja za določeni poklic ter izrazijo svoje želje, potrebe in interese	- s pomočjo igre vlog se vživljajo v posamezne poklice	- izdelava plakatov, miselnih vzorcev, spisov, likovnih izdelkov na temo poklica
		- socialne igre
		- igre vlog

• **UČENCI SPREJEMAJO IN UPOŠTEVAJO SPLOŠNE DRUŽBENE NORME**

OPERATIVNI CILJI	DEJAVNOSTI	VSEBINE
Učenci presojujejo in vrednotijo lastna in tuja dejanja	- obisk različnih kulturnih, humanitarnih, političnih ustanov in prireditev	- delo z viri
Urijo se v osvajanje splošnih družbenih norm	- sodelovanje v širših družbenih akcijah	- socialne igre
Učijo se upoštevanja in ravnanja v skladu z družbenimi normami	- sodelovanje z mednarodnimi organizacijami (UNESCO, UNICEF, ...)	- kulturne in humanitarne prireditve
Učenci so ekološko in humanitarno osveščeni	- sodelovanje pri različnih projektih – medšolsko povezovanje	- debatni krožki
	- poletna šola	- tabori (ekološki, etnološki, raziskovalni...)

1. Seznam uporabljene (priporočene) literature:

1. Blažič, M.: Kreativno pisanje, 1,2
2. Pečjak, S.: Kako do boljšega branja
3. Pečjak, S.: Vaje z zlogi
4. Pečjak, S.: Z igro razvijamo komunikacijske sposobnosti učencev
5. Koren, M.: Ta knjiga ne grize
6. Kukovica, F., Wrulich, J: Sonja in Peter se učita,1,2 (Založba Drava Celovec)
7. Kokalj, T.: Stonoga in druge zgodbe v slikah
8. Kokalj, T.: Pisani baloni
9. Pesek, A.: Glasba 1(knjiga + zvočno gradivo);
10. CD; Na vrtljaku črk (v kompletu za sl. jezik 1)
11. Frančeskin, J; Kramarič, M. ; Urbačič; Jelovšek)
12. Kroflič,B; Gjud, A. : Vaje z gibi 1,2(primerne za uvod v predmet)
13. Bider, R.: Bubafon
14. Knjižnice iz psihološke knjižnice za otroke (npr. Blaž in Kaja se prepirata,...)
15. Bavčar,H; Lavrenčič, A.: MOS, vaje motorike, orientacije, in smeri
16. Srebot,R: Na krilih domišljije
17. Vogelnik, S.: Ura je ena, medved še spi
18. Bahar, Koman, Koželj: Razvijanje senzomotoričnih in govornih sposobnosti otrok
19. Kremžar, R.: Psihomotorika
20. Mravlje, F. Pozorno poslušanje z razumevanjem
21. Srebot, R; Menih, K.: Potovanje v tišino
22. Kunaver, D.: Živali Zlatorogovega kraljevstva v ljudskem izročilu; Živali pred domačo streho v ljudskem izročilu; Čarodejna moč rastlin; Rastline v ljudskem izročilu
23. Žagar, F.: Besedilne in besedne igre
24. Žerdin, T. in sodelavke: Težave, težavice, učne motnje
25. Kolar, M.: Umetnostno besedilo in učenec
26. Pečjak, S.: Ali slišiš – ali vidiš?
27. Reasoner, R.: Priročnik za razvijanje pozitivnega samovrednotenja otrok in mladostnikov
28. Frostig, M.: Gibalna vzgoja
29. Skupina avtorjev: Socialne igre v osnovni šoli (Zavod RS za šolstvo)
30. Levec, A: To smo mi, priročnik za učenje socialnih veščin
31. Perez E.; Rius, M.: 100 najboljših iger
32. Virk-Rode, J.; Belak-Ožbolt, J.: Razred kot socialna skupina in socialne igre